

Com s'escriu *Girona* fora de casa?

La tecnologia, els viatges i l'esport han internacionalitzat el nom de la ciutat

Text > **DANI VIVERN**, periodista

Quan van arribar els primers turistes, cap als anys cinquanta i seixanta del segle passat, el nom *Girona* se solia convertir sistemàticament en *Gerona*. Primer, perquè als estrangers se'ls suposava un desconeixement absolut del fet català, i, segon, perquè la situació sociolingüística no estava per brocs. Només alguns locals sabien que el topònim es convertia en *Gérone* per als francesos (per cert, *Gironne*, en francès antic), i ningú no es podia imaginar que al cap d'unes dècades aquest nom es reproduiria en múltiples grafies, tant en paper com per Internet. Aquí en recollim algunes de les més importants.

De l'Onyar al Volga

La forma castellana *Gerona* (poc freqüent) i la catalana *Girona* són les més habituals en els idiomes que fan servir l'alfabet llatí. És el cas de les llengües germàniques, de la majoria de les llatines (excepte el francès, que per proximitat ja va fer la seva adaptació) i de les de l'est d'Europa. Però hi ha variants: per exemple, el letó i el lituà (imatge n. 1), que usen la lletra *ž* per representar el so inicial de *Girona*, que tècnicament és un fricatiu postalveolar sonor. El gallec (2) i l'esperanto (3) també han tirat pel dret i fan servir les seves pròpies solucions alfabètiques per a aquest fonema. Algunes llengües de la família turca, com l'àzeri, representen aquest so amb una *c*, i per tant escriuen *Cirona* (4). El maori, que utilitza l'alfabet llatí, té molt pocs sons consonàntics, de manera que els seus parlants, quan es re-

fereixen a la ciutat gironina, escriuen i pronuncien *Kirona* (5).

Els grecs són dels que dubten entre la forma castellanitzada i la catalana. Per al primer cas, fan servir la lletra *x* del seu alfabet, que té un so força similar al de la jota castellana. Per representar la pronúncia a la catalana han de recórrer a la seva *z*, que en segons quins contextos sona aproximadament igual (6).

L'alfabet ciríl·lic és dominant entre les llengües eslaves orientals, com el rus i l'ucraïnès (7). La lletra inicial en

>> Aquest digital armeni titula «Katalonaispanakan dimakayut'yun Zhirona Real Madrid» ('Confrontació catalana Girona - Real Madrid'). (Font: <<https://www.vivaornews.am>>)

blog.naver.com/PostThumbnailView.nhn?blogId=youjung0506&logNo=220961222465&categoryNo=7%

스페인여행 | 바르셀로나 근교_지로나 당일치기여행

2017. 3. 18. 17:01

지로나 당일치기 여행

Copyright © 짝유 All Rights Reserved

스페인여행 | 바르셀로나 근교_지로나 당일치기여행

안녕하세요~ 짝유입니다!!

>> En aquest lloc web, el text que acompanya la foto de les cases de l'Onyar diu: «Visita d'un dia a Girona». Els tres primers signes corresponen al nom de la ciutat en coreà.
(Font: <<http://blog.naver.com>>)

aquestes dues llengües representa força bé el so de la *g* catalana davant de *i/e*, tot i que sona amb més intensitat. El bielorús (8) fa servir la mateixa fórmula, però canvia la lletra que representa la *i plena* per una altra que sona més *fosca*, com la *i* anglesa en *sit*. El serbi és dels poquíssims idiomes que poden utilitzar indistintament dos alfabet: el ciríl·lic (9), amb alguna lleu modificació pròpia (com la lletra inicial amb què escriuen *Girona*), i la mateixa variant de l'alfabet llatí que fan servir els croats. En aquest cas, *Girona* apareixeria en la forma (10): *Đirona*.

Moltes altres llengües han adoptat aquest versàtil alfabet creat pels monjos Ciril i Metodi per ajudar els eslaus a llegir la Bíblia. Però aquí ens limitarem a dos exemples més de *Girona* en ciríl·lic: el búlgar (11), que n'imita la pronúncia castellana, i l'osseta (12), que n'aconsegueix representar gràficament la vocal neutra final mitjançant la lletra *æ*.

El complex mosaic etnolingüístic caucasià està format per nombrosos idiomes, molts dels quals pertanyen a famílies totalment diferents entre si. Pot semblar, a primer cop d'ull, que les versions armènia (13) i georgiana (14) per a *Girona* representen variants

d'una mateixa grafia. Doncs no: l'armeni té trenta-nou lletres, i distingeix majúscules i minúscules. El georgià, en canvi, no fa aquesta distinció, i té només trenta-tres lletres. Cal dir, de passada, que compensa aquesta aparent facilitat amb un sistema verbal complexíssim.

Del Jordà al Nil

Les vocals, a menys que siguin llargues, no se solen representar en hebreu, àrab, siríac... Però aquests idiomes s'han espavilat per indicar als seus parlants com s'han de llegir noms propis estrangers, a base de combinacions de semivocals i altres trucs per l'estil. Així, l'hebreu (15) inclou un apòstrof després de la primera lletra (recordem que s'escriu de dreta a esquerra) que li imposa una pronunciació de *g* en comptes de *z*, que és la que li correspondria habitualment. L'ídix (16) no és, en realitat, cap llengua semítica, sinó una forma arcaica d'alemany escrit en lletres hebrees. I com que l'alemany té moltes vocals, l'ídix ha desenvolupat maneres molt més específiques de representar-les.

L'alfabet àrab, més ric en consonants, no té cap problema per al so inicial de *Girona*. El problema, en tot cas, ve de l'adaptació que les llengües que l'utilitzen han pogut fer d'aquest nostre topònim. Actualment, els àrabs, conscients que *Gerona* i *Girona* pertanyen a parlars diferents, solen escriure aquesta paraula de manera que soni com en català (17), mentre que d'altres continuen fent servir una altra lletra al començament (compte, que és la primera de la dreta!), que imita el so de la jota castellana (18). Els parlars indoeuropeus (persa, panjabi, urdú, etc.) que utilitzen l'escriptura aràbiga han hagut de fer d'altres variacions per al so inicial (19). En general, però, totes aquestes formes s'assemblen, i són ràpidament identificades pels diversos parlants.

Hi ha una llengua semítica molt diferent de la resta: l'ambàric, parlat a Etiòpia per uns trenta milions de persones. No solament s'escriu d'esquerra a dreta, sinó que és l'única del grup que indica totes les vocals (20). Aquest alfabet, originari del segle v, és molt característic. Els seus traços recorden vagament l'escriptura hieràtica egípcia, de la qual procedeix. També és molt antic l'alfabet tifinag (21), amb el qual s'escriuen unes tretze llengües

BREAKING NEWS

शेयर बाजारों में तेजी से उछाल, शेयर बाजार, निफ्टी 10651, सेंसेक्स 34486 के पार खुला

Home / खेल / गिरोना को पहली बार मिली स्पेनिश शीर्ष लीग में जगह

गिरोना को पहली बार मिली स्पेनिश शीर्ष लीग में जगह

BOI Team 05/06/2017 खेल, विदेश Leave a comment 868 Views

**Green Card Lottery
Registration Open!
Apply For Free Today!**

by mgid

मेड्रिड, 5 जून फुटबाल क्लब गिरोना ने इतिहास रचते हुए पहली बार स्पेनिश लीग की दूसरी डिवीजन (लीगा 123) से शीर्ष डिवीजन ला लीगा में जगह बना ली है। समाचार एजेंसी सिन्हुआ के मुताबिक गिरोना ने रविवार रात को जारागोजा के साथ गोलरहित ड्रॉ खेला और लीग का अंत दूसरे स्थान के साथ करते हुए शीर्ष डिवीजन में स्थान पक्का किया।

saharianes del grup berber, entre les quals hi ha l'amazic, un idioma molt estès entre els marroquins que viuen a les comarques gironines.

De l'Onyar al Ganges

Abans d'endinsar-nos en l'Àsia profunda, el lector es podria plantejar si estem fent un exercici de ficció lingüística i si ens estem limitant a aventurar com s'escriuria *Girona* en la diversitat de parlars del subcontinent indi, per exemple. La

pregunta és ben lícita. Però la resposta és que no estem fent suposicions, sinó que recollim grafies existents en publicacions recollides a Internet, i que parlen de Girona des d'aquelles latituds... en relació amb el futbol! El fet que l'equip gironí pugés a primera ha fet explotar les xarxes futboleres en els llocs més remots, i per això Girona ja no es limita a aparèixer en les guies turístiques o en atles geogràfics (que, per altra banda, solen editar-se en anglès). L'apa-

>> Al Bulletin of India (versió digital), el titular que acompanya la foto dels seguidors del Girona FC diu: «El lloc de Girona, per primera vegada, a la lliga superior espanyola».

(Font: <<https://hindi.news18.com>>)

rició de vistes gironines en sèries televisives (encara que siguin manipulades informàticament) també ha fet forat. El cas és que no solament els parlants d'hindi (22) o els de gujarati (23) escriuen *Girona* a la seva manera (d'esquerra a dreta i amb totes les vocals), sinó que la majoria de llengües del nord de l'Índia, derivades del sànscrit la majoria, ho poden fer, amb les seves corresponents variants de l'elegant escriptura devanagari. I al sud, els idiomes dravídics, com el tàmil (24), el canarès (25) o el telugu, amb uns caràcters molt diferents, també ens han *adoptat* el nom.

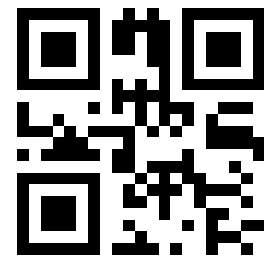
Del Mekong a l'Amur

Les llengües del sud-est asiàtic fan servir (a excepció del malai-indonesi i del vietnamita) variants molt evolucionades del sànscrit. Són escriptures complexes, que han de reflectir no solament les vocals i consonants sinó també la llargada i/o la tonalitat de cada síl·laba. La manera de pronunciar *Girona* segons els tailandesos (26) i els cambodjans (27) implica les corresponents adaptacions alfabètiques.

En l'entorn lingüístic xinès, ens hem d'oblidar ja dels alfabetos i dels sil·labaris, i hem de passar directament als ideogrames. Per escriure un nom estranger, els xinesos disposen de milers d'aquests signes, però només d'uns centenars de pronunciacions possibles. Això vol dir que molts ideogrames comparteixen pronunciació (homofonia). Llavors, es veuen obligats a triar els signes que tenen una pronunciació similar a la paraula original, independentment del significat que tinguin. És com si, en català, per representar els sons de la paraula *cavall* féssim servir el dibuix d'un gos (ca) i el d'una vall: ca+vall. Per si no fos prou complicat, a partir de l'any 1959 a la Xina continental van *simplificar* alguns ideogrames, però a Taiwan i a la resta de llocs on es parla xinès van mantenir l'escriptura tradicional. Així, per escriure *Girona*, el caràcter central és força més enrevessat en la versió clàssica (28) que no pas en la simplificada (29). Per escriure mots estrangers en japonès (30) es fa servir un sil·labari molt senzill, que es diu *katakana*. Aquí s'acaba, però, la senzillesa. Per escriure la majoria de paraules s'utilitzen els signes xinesos, i a més s'hi afegeixen les desinències morfològiques pròpies del japonès amb un altre sil·labari més complex, denominat *hiragana*.

1. Žirona
2. Xirona
3. Ġirono
4. Cirona
5. Kirona
6. Ζιρόνα / Χερόνα
7. Жирона
8. Жырона
9. Ъирона
10. Đirona
11. Херона
12. Жиронæ
13. Жиронæ
14. ႣႳႰႳႰႳႰ
15. ז'ירונה
16. זשיראנע
17. جیرون
18. غیرونا
19. گیرون

20. ງິຣອນາ
21. Ἰσιρωνα
22. गिरोना
23. गिरोना
24. ຄືເຣຣາຣາຣາ
25. గిరొనా
26. ຄືເຣຣາ
27. ហ៊ីរ៉ូណា
28. 赫罗纳
29. 赫羅納
30. ジローナ
31. 지로나
- 32.

Res a veure amb la simplíssima escriptura coreana (31), denominada *hangul*. La va crear el rei Sejong el Gran al segle xv. Cansat de fer servir els complicats caràcters xinesos, aquell sobirà va dissenyar la nova escriptura a partir d'un esquema molt racional i pràctic basat en lletres distribuïdes en blocs *quadrats* que formen síl·labes. Els coreans encara avui li ho agraeixen.

No sabem què ens depara el futur, però de moment ja podem veure codis QR com el que conté la paraula *Girona* (32), i que es pot llegir amb qualsevol mòbil de qualsevol lloc del món.

>> Portada d'una guia de Girona per a visitants de parla russa.
(Autoria: DANI VIVERN)

